

Informe sobre el resultat de la consulta pública prèvia a l'elaboració del Projecte d'Ordre de modificació dels criteris funcionals de ràtios de personal d'atenció directa nocturna i diürna i d'atenció indirecta a les residències assistides de gent gran al portal *Participa gencat*.

Fets

1. En data 26 d'abril de 2019 es va publicar al portal de la Generalitat de Catalunya *Participa gencat* la documentació relativa a la consulta pública prèvia a l'elaboració normativa de l'Ordre de modificació dels criteris funcionals de ràtios de personal d'atenció directa nocturna i diürna i d'atenció indirecta a les residències assistides de gent gran.
2. El 20 de maig de 2019 va finalitzar el termini perquè els ciutadans poguessin fer llurs comentaris i observacions sobre la consulta pública prèvia esmentada al camp corresponent del portal *Participa gencat*.
3. Al portal *Participa gencat* es van rebre aportacions de: ACRA, UPIMIR, ACAD, Àrea Associativa CSC, UGT, CCOO, treballadors gerocultors que treballen en residències i particulars.

Al·legacions presentades

1. Una part del sector (UPIMIR – ACRA – ACAD i particulars considera que la modificació de la normativa és innecessària o perjudica als centres de menys de 35 usuaris perquè no es podrien mantenir i haurien de tancar, especialment la mesura que fa referència a no deixar el centre amb un sol treballador. Vinculen, en tot cas, l'aplicació d'aquesta mesura, a un increment de tarifes.
2. A més, (ACRA) considera que “la presència continuada dels auxiliars gerocultors limita la llibertat de les persones que hi viuen per moure's lliurement pels diferents espais dels centres, limita el dret a la intimitat i limita l'Atenció Centrada en la Persona, la flexibilitat i el treball per resultats.
3. ACAD considera que la “regulació tant exhaustiva” que fa la norma respecte el personal d'atenció indirecta, limita el marge del centre a la seva organització i que obvia el Pla funcional del centre i considera que podria evocar al tancament de centres residencials petits.
4. Una altra part del sector (UGT de Catalunya i un particular) considera que la norma “es queda curta” i, a nivell de prevenció de riscos, no es pot tolerar que quedi un gerocultor sol en el centre. Demanen l'equiparació de totes les ratis amb un compromís tancat en temps, sense diferenciació de grau, fins arribar a les 0,49 d'atenció directa i 0,18 d'atenció indirecta: “els usuaris no només necessiten menjar i rentar-se, també que els escoltin”.

CCOO considera que el sector no és conscient del temps necessari per atendre a les persones grans amb dignitat i considera que hi ha “propostes criminals” per part del sector residencial en aquesta consulta. Proposa crear una mesa amb tots els agents implicats per resoldre les precàries relacions laborals dels que treballen a les residències que millorarien la vida dels usuaris.

5. Hi ha peticions col·lectives o de particulars que refereixen aspectes relacionats amb els centres que tenen una vinculació, directa o indirecta, amb l'Administració: Augment i/o “retallades” dels preus públics, la creació de comissions de millora, indicadors de qualitat i altres sistemes de millora.

També un treballador gerocultor de residència geriàtrica que considera necessari que el personal d'atenció directa no hagi de fer tasques d'atenció indirecta.

Conclusions

Les al·legacions rebudes per registre no corresponen a la fase actual del procés d'elaboració del decret però es prenen en consideració i s'incorporen a l'expedient. Les persones i entitats que les han presentades seran requerides en la fase corresponent d'informació pública i/o audiència a les persones interessades.

Durant el termini d'exposició de la documentació relativa a la consulta prèvia al portal Participa gencat s'han rebut les observacions per la via telemàtica anteriorment esmentades, respecte de les quals es fan les següents consideracions:

1. Les indicacions de l'OMS recomanen revisar els models d'atenció dels diferents països, per tal de fer la transformació necessària i introduir els canvis que convinguin, poder donar una resposta adequada als nous reptes que planteja l'actual context social, sanitari, epidemiològic i demogràfic.

En el cas que ens ocupa, no es tracta només d'adequar la norma a les noves fites sinó que es tracta de garantir uns “mínims” que garanteixin els drets dels usuaris establerts en la Llei de serveis socials i que millorin la qualitat assistencial que es presta en els serveis residencials.

Per això, des de l'experiència professional i la responsabilitat de vetllar pel dret d'assistència i benestar de les persones usuàries dels centres residencials de gent gran, és imprescindible ampliar la ràtio nocturna en dos treballadors durant la nit.

Es considera necessari que en la modificació del Decret, es reguli la ràtio de personal d'atenció directa de manera que es vagi equiparant a la ràtio dels centres que col·laboren amb el Departament i que s'acosten als mínims per a poder dur a terme una atenció centrada en la persona.

2. La modificació de la normativa pretén acabar amb el perill que suposa comptar amb un únic treballador al centre i considera necessari i urgent, no només per a la seguretat de la gent gran dependent i fràgil, sinó també pels propis treballadors. La normativa a modificar

només feia referència al personal que “directament” té cura dels usuaris i semblava obvia la presència també de personal d’atenció indirecta necessària. Però, el cas és que una bona part de centres de menys de 35 places només compten, durant la nit, amb la presència d’un sol treballador que fa les tasques de cuidador.

Així, aquesta cuidadora està sola per atendre cassos d’emergència com poden ser: caiguda de la llum, incendi, inclemències atmosfèriques, caigudes d’usuaris, atencions individuals o qualsevol altra suport a persones que, per la càrrega de treball, requereixi la participació de dues persones, la preparació de ressopó, preparació d’esmorzars, atenció a una malaltia aguda (descomposició, febre...), suport a les derivacions a l’hospital, durant el torn, entrades i sortides de personal treballador intern o sanitari, etc.

Són aquestes les raons de seguretat i suport que obliga a modificar un punt de la norma a, com a mínim, tot centre haurà de comptar amb la presència física de dos treballadors, un d’ells hauria de ser d’atenció directa.

Els mínims d’una atenció de qualitat, en horari diürn i nocturn a persones grans dependents i assistides, no es poden mesurar en funció del cost que representa o del nombre de places que conté perquè vulneraria el dret a la igualtat de tracta que es mereixen els residents.

Així, per tal de garantir els drets descrits a la Llei 12/2007, aquells centres que no puguin garantir aquests mínims de qualitat i seguretat, podrien cercar altres alternatives de negoci que no tinguin a veure amb l’atenció de persones grans, dependents i fràgils.

Quant a l’ampliació de 0,25 a 0,28 d’atenció directa a la normativa general, cal insistir que és a “mínims”. Hem de recordar que tots els centres vinculats a l’Administració (concert, col·laborador, PEV) han de complir, des de fa anys, una ràtio d’atenció directa, segons grau de dependència del 0,29, 0,32 i 0,39. Seria un greuge comparatiu entre l’atenció a les persones grans i necessitats similars que rep a un centre privat amb les que són públiques o col·laboradores i caldrà que s’adaptin a aquests mínims per a cobrir les necessitats de suport i seguretat a les persones amb dependència.

3. La presència continuada de les auxiliars és del tot imprescindible si és que hem de garantir, tal i com expressa la Llei 12/2007, els drets de les persones que viuen als centres:

Els usuaris no només han de **poder moure’s lliurement** pels diferents espais dels centres sinó que aquesta seria una condició primera per a considerar el centre com el seu domicili. La presència continuada facilita l’acompanyament i suport a les persones més dependents i/o amb deteriorament cognitiu, es redueixen les contencions i sempre hi ha un cuidador a les sales on hi ha aquestes persones dependents que interactuen, acompanyen i donen suport personal.

La presència continuada **no limita el dret a la intimitat** sinó que els aporta seguretat, estimulació i protecció, especialment del personal cuidador que, com es pot comprovar, son les persones que passen més hores en companyia dels usuaris.

La presència continua de treballadors facilita la singularitat que refereix una **Atenció Centrada en la Persona**, posa l’accent a les necessitats i característiques personals dels usuaris i no pas en funció de les “tasques Standard” a realitzar o en funció de l’organització

de treball, ni en les necessitats horàries del personal treballador sinó en funció de les característiques i necessitats dels usuaris.

4. Establir uns mínims d'atenció directa i indirecta, detallant en què consisteixen (bugaderia, cuina, neteja..) no interfereix en el Pla funcional del centre sinó que aquest és necessari i imprescindible per dur a terme la missió principal d'una residència que és oferir un servei de qualitat a les persones que hi conviuen.

Altra cosa seria que s'establissin "màxims"...L'especificació de l'atenció indirecte ha estat motivat pel fet que hi ha centres que no fan constar o són molt minses, les hores de neteja, bugaderia, cuina perquè és el personal cuidador qui les porta a terme de manera encoberta. Així, cobreixen la ràtio mínima d'atenció indirecte amb hores d'administració o gestió en detriment de les altres tasques.

5. Altres qüestions plantejades fan referència als centres vinculats amb l'administració (concertats, col·laboradors, PEVS...) i que superen en escreix els mínims que pretén modificar la normativa. Així doncs, aquestes peticions no entrarien en el tràmit de resposta a la consulta pública prèvia. En aquesta tramitació s'analitza la proposta de modificació de la normativa, establint uns mínims que afecten a tots tipus de centres.

6. Pel que fa al tipus de disposició normativa mitjançant la qual es durà a terme la modificació del Decret 284/1996 en els aspectes concrets objecte de la present consulta pública prèvia, es valorarà la conveniència de dur-la a terme mitjançant Decret del Govern.

Barcelona, 1 de juliol de 2019

Cap del Servei d'Inspecció i Registre